«ژانویه» یک دهه پس از کودتای نظامی، هنوز زخم‌ها در خاورستان التیام نیافته‌اند

گزارش ویژه‌ی سردبیر درباره‌ی میراث سرکوب، مهاجرت اجباری و نسل سوم که هنوز نام پدرش را در دفتر ثبت احوال پیدا نمی‌کند

سرمقاله — ۳

سیمین دشت‌آرا / سردبیر

ژانویه‌ی امسال در خاورستان با همان سرمای آشنا آغاز شد که سی‌وپنج سال پیش بر همین شهرها نشست. در ۱۲ ژانویه‌ی ۱۹۸۹، ساعت پنج بامداد، نیروهای ویژه‌ی ارتش با خودروهای زره‌دار وارد شهرهای آبگینه، نارون‌کنار و دشت‌سیاه شدند. در آن روز، بیش از ۴۰۰ نفر کشته شدند و بیش از ۱۲ هزار نفر به اتهام همکاری با گروه‌های چپ و قومی بازداشت شدند. آمار رسمی آن روز سخن از «درگیری محدود» می‌گفت. اما امروز، با گشوده شدن بخشی از بایگانی‌های نظامی و گزارش‌های سازمان عدالت‌پژوهی خاورستان، روشن است که آن عملیات نه درگیری بود و نه محدود. این گزارش می‌کوشد همان روز را از زبان کسانی روایت کند که هنوز در آن زیسته‌اند، و پرسشی را مطرح کند که هنوز بی‌پاسخ مانده است: یک کودتا چه می‌کند با یک نسل؟

پاسخ تنها در آمار کشته‌شدگان یا زندان‌ها نیست. این کودتا مسیر زندگی نسلی را تغییر داد که هنوز نتوانسته است روایت خود را بگوید. بسیاری از کودکان آن روز، امروز پدر و مادرند و هنوز در شناسنامه‌هایشان نام پدر ثبت نشده است. دفتر ثبت احوال شهرستان نارون‌کنار گزارش می‌دهد که از سال ۱۹۹۰ تا ۲۰۰۰، ۶۲۰ کودک متولد شده در آن سال‌ها بدون نام پدر ثبت شده‌اند. این عدد در هیچ گزارش رسمی دیگری نیامده است. این عدد، به زبان آمار، یعنی ۶۲۰ داستان که هنوز کسی آن‌ها را نشنیده است.

۱۲ ژانویه، ساعت پنج بامداد: آنچه در خاورستان گذشت

در ۱۲ ژانویه، نیروهای ویژه‌ی ارتش ساعت پنج بامداد وارد شهرهای آبگینه، نارون‌کنار و دشت‌سیاه شدند. در آن روز، ۴۰۰ نفر کشته شدند و بیش از ۱۲ هزار نفر به اتهام همکاری با گروه‌های چپ و قومی بازداشت شدند. آمار رسمی آن روز سخن از «درگیری محدود» می‌گفت. اما امروز، با گشوده شدن بخشی از بایگانی‌های نظامی و گزارش‌های سازمان عدالت‌پژوهی خاورستان، روشن است که آن عملیات نه درگیری بود و نه محدود. این گزارش می‌کوشد همان روز را از زبان کسانی روایت کند که هنوز در آن زیسته‌اند، و پرسشی را مطرح کند که هنوز بی‌پاسخ مانده است: یک کودتا چه می‌کند با یک نسل؟

پاسخ تنها در آمار کشته‌شدگان یا زندان‌ها نیست. این کودتا مسیر زندگی نسلی را تغییر داد که هنوز نتوانسته است روایت خود را بگوید. بسیاری از کودکان آن روز، امروز پدر و مادرند و هنوز در شناسنامه‌هایشان نام پدر ثبت نشده است. دفتر ثبت احوال شهرستان نارون‌کنار گزارش می‌دهد که از سال ۱۹۹۰ تا ۲۰۰۰، ۶۲۰ کودک متولد شده در آن سال‌ها بدون نام پدر ثبت شده‌اند. این عدد در هیچ گزارش رسمی دیگری نیامده است. این عدد، به زبان آمار، یعنی ۶۲۰ داستان که هنوز کسی آن‌ها را نشنیده است